

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi leimaverolain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että muiden arvopapereiden kuin asunto-osakkeiden ja -osuuksien sekä kiinteistön hallintaan oikeuttavien osakkeiden ja osuuksien luovutuksesta ei ole suoritettava leimaveroa silloin, kun kumpikaan sopimuspuoli ei ole Suomessa yleisesti verovelvollinen.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotettu muutos

Voimassa olevaan leimaverolakiin (662/43) sisältyvät säännökset arvopapereiden luovutuksesta suoritettavasta leimaverosta ovat melko niukat. Laissa ei ole säännöksiä siitä, koskeeko leimaverovelvollisuus suomalaisten arvopapereiden luovutuksia siitä riippumatta, missä luovutus tapahtuu vai ainoastaan luovutuksia, jotka tapahtuvat Suomessa. Lain säätämisaikana ei ulkomailla tapahtuvaa arvopaperikauppaa juuri käyty.

Verotuskäytännössä on lain säännöksiä sovellettu siten, että suomalaisten yhtiöiden osakkeiden luovutuksista on suoritettava leimaveroa siitä riippumatta, missä luovutus on tapahtunut. Leimaveron suorittamisen valvominen on kuitenkin vaikeata, jos ulkomailla myytyjä osakkeita ei ilmoiteta rekisteröitäviksi. Myös oikeuskäytännössä on katsottu, että suomalaisten arvopapereiden luovutus on leimaverollinen, vaikka sekä myyjä että ostaja olivat ulkomaalaisia ja kauppa tehtiin ulkomailla (KHO 18.9.1970, taltio 4189).

Ulkomaiset ostajat ovat viime vuosina osoittaneet lisääntyntä kiinnostusta suomalaisiin arvopapereihin. Eräät suomalaisyritykset ovat hankkineet uutta riskipääomaa viemällä osakkeitaan myytäväksi ja toteuttamalla osakeanteja sekä Ruotsissa että Yhdysvalloissa. Leimaverolain

säännösten johdosta on näissä tapauksissa menetyt siten, että vapaaosakkeiden osakekirjat on säilytetty pankissa Suomessa ja sijoittajat ovat saaneet vain niitä vastaavat osaketodistukset, joilla on käyty kauppaa asianomaisissa pörseissä. Verohallituksen tulkinnan mukaan leimaverolain säännökset eivät koske ulkomaisten osaketodistusten myyntiä ulkomailla. Vasta sitten, jos osaketodistus vaihdetaan suomalaiseksi osakkeeksi, on leimaveron suoritettava Suomessa. Menettely on johtanut siihen, että osakkeiden markkinat ovat tältä osin Suomen ulkopuolella.

Suomalaiset yhtiöt ovat laajentamassa pääoman hankintaansa yhä enenevässä määrässä kansainvälisille markkinoille siten, että eräät yhtiöt ovat suuntaamassa osakeanteja ulkomaisille sijoittajille ainakin Englannin ja Yhdysvaltain arvopaperimarkkinoille. Leimaverovelvollisuus osakkeiden luovutuspaikasta ja osapuolten asuinpaikasta riippumatta johtaa kuitenkin käytännössä siihen, että edellä selostettu osaketodistusjärjestelmä, jota Ruotsin arvopaperimarkkinoilla on käytetty, tulisi ainoaksi menettelytavaksi. Tämä merkitsisi sitä, että vapaaosakkeiden markkinointi siirtyisi kokonaan ulkomaisille pörseille. Osakkeet olisivat myös suomalaisten arvopaperikauppiaiden asiakkaiden ulottumattomissa, minkä lisäksi yhtiöt menettäisivät tuntuman ulkomaisiin osakkeenomistajiinsa.

Jos ulkomaalaisten keskenään tekemistä arvopaperikaupoista ei olisi suoritettava leimaveroa, ei olisi tarvetta käyttää osaketodistuksia, ja kaupat voitaisiin yhä useammassa tapauksessa tehdä myös Suomessa. Leimaveron suorittamisen valvonta niissä tapauksissa, kun arvopapereiden kauppa tehdään ulkomailla ulkomaalaisten kesken, on käytännössä lähes mahdotonta. Tämän vuoksi ehdotetaan leimaverovelvollisuudesta luovuttavaksi näissä tapauksissa. Leimaverolakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 57 a §, jonka mukaan muiden arvopapereiden kuin asunto-osakeyhtiön osakkeiden, asunto-osuuskunnan osuuksien sekä kiinteistöosakeyhtiön osakkeiden ja kiinteistöosuuskunnan osuuksien luovutus on leimaverosta vapaa, jos kumpikaan sopimuspuoli ei ole Suomessa yleisesti verovelvollinen tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) mukaan. Tulo- ja varallisuusverolain mukaan verovuonna Suomessa asunut henkilö ja kotimainen yhteisö ja kuolinpesä ovat Suomessa yleisesti verovelvollisia. Leimaverovapaus koskisi sekä arvopaperipörssin välityksellä että ilman arvopaperipörssin välitystä tapahtuvia arvopapereiden luovutuksia. Asunto-osakkeiden, asunto-osuuskunnan osuuksien sekä kiinteistö-

osakeyhtiön ja -osuuskunnan osakkeiden ja osuuksien luovutuksesta sen sijaan olisi suoritettava leimaveroa, vaikka sopimuspuolet eivät olisi-kaan Suomessa asuvia.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Ehdotus ei käytännössä juurikaan vähentäisi leimaveron tuottoa, sillä verovelvollisuuden välttämiseksi luovutukset käytännössä hoidettaisiin luovuttamalla osaketodistuksia.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan saatettavaksi voimaan heti, kun eduskunta on sen hyväksynyt. Sitä sovellettaisiin arvopapereiden luovutuksiin, jotka tapahtuvat lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

leimaverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 6 päivänä elokuuta 1943 annettuun leimaverolakiin (662/43) uusi näin kuuluva 57 a §:

57 a §

Muiden arvopapereiden kuin asunto-osakeyhtiön osakkeiden, asunto-osuuskunnan osuuksien, kiinteistöosakeyhtiön osakkeiden ja kiinteistöosuuskunnan osuuksien luovutus on leimaverosta vapaa, jos kumpikaan sopimuspuoli ei tulo- ja

varallisuusverolain (1043/74) mukaan ole Suomessa yleisesti verovelvollinen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1984. Sitä sovelletaan arvopapereiden luovutukseen, joka tapahtuu lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.

Helsingissä 25 päivänä huhtikuuta 1984

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Pekka Vennamo*

